ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹ ԵՒ ՕՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ...

Ա. ՏՈՒՐ ՈՍՏՐ

(«Նոր-Դար»-ի թղթակից պատասխանը)

Գ. Հ.

«Ժամանակ»-ի վերջին համարում կարդացի ձեր ուղղած նամակը, որի մեջ ինձ հարցնում էիք, թե ինչպես եմ ես պատկերացնում ներկայ ժամանակների գրականությունը, ինչ ուղղությամբ է նա զարգանում, ինչ ճանապարհներով է նա գնում, և ինչ ուղղությամբ պետք է նա գնա։ Ես ուրախ եմ, որ դուք ինձ հարցրիք այդ մասին, որովհետև ես ինքս ինձ շատ անգամ եմ հարցրել այդ հարցերը, և ինքս ինձ համար պարզ պատասխան եմ գտել

— Ո՞ր իրավ ասիա վատ ըլլար, եթե մեր տունը մոլորակին ուրիշ մասին վրա ըլլար, ինչո՞ւ ոչ Մարսի վրա։ Այն ատեն մենք չէինք ունենար այս ամբողջ ձմեռը, որ ամբողջովին սառած է մեր տունը։ Ես ամբողջ գիշեր չեմ կրցած քնանալ, որովհետև ոտքերս սառած էին։ Ես կ՚ուզեմ, որ մեր տունը Մարսի վրա ըլլար։

Այս ըսելով Նիկոլ ոտքերը ետ քաշեց, որպեսզի անոնք ջեռուցման խողովակին չդիպչին։

Մարսի վրա ապրելու գաղափարը ամենքին ալ դուր եկաւ։ Ամենքն ալ սկսան խօսիլ, թէ ինչպէս պիտի ապրէին Մարսի վրա։ Ամենքն ալ կ՚ուզէին, որ իրենց տունը Մարսի վրա ըլլար։ Միայն Վարդիթեր չէր ուզեր, որ իրենց տունը Մարսի վրա ըլլար։ Ան կ՚ուզէր, որ իրենց տունը Վեներայի վրա ըլլար։ Ան կարծում էր, որ Վեներայի վրա շատ տաք է։

Ի հուշ նոյն միջոցին մի ուրիշ տեսարան ևս ներկայացաւ ինձ։ Ես ուզում էի գնալ ինձ համար նախապատրաստած տեղը, երբ ինձ մօտեցաւ մի ծերունի, որ ինձ ասաց, թէ ինքը ևս ուզում է գնալ նոյն տեղը, եւ խնդրեց, որ ես նրան էլ տանեմ իմ հետ։ Ես համաձայնեցայ։ Ծերունին ինձ շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ասաց, որ ինքը ևս ինձ պէս ուզում է գնալ Ղարաբաղ, որովհետեւ այնտեղ ունի մի հարազատ եղբայր, որ ապրում է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գաւառում։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել այդ մասին տեղեկանալ։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը ստացել է նրա նամակը։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել նամակ ստանալ, երբ ինքը գրագէտ չէ։ Ծերունին պատասխանեց, որ նամակը գրել է տուել մի ուրիշ մարդու։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել նամակ գրել տալ, երբ ինքը չունի ոչ մի դրամ։ Ծերունին պատասխանեց, որ նամակը գրել է տուել առանց դրամ վճարելու։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել առանց դրամ վճարելու նամակ գրել տալ։ Ծերունին պատասխանեց, որ նամակը գրել է տուել մի հոգևորականի, որ ապրում է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գաւառում։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել այդ հոգևորականին գտնել։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը գնացել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գաւառ եւ այնտեղ հարցրել է, թէ որտեղ է ապրում այդ հոգևորականը։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել գնալ Ղարաբաղի Ջրաբերդ գաւառ։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը գնացել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գաւառ երկաթուղով։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել երկաթուղով գնալ, երբ ինքը չունի ոչ մի դրամ։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը գնացել է երկաթուղով առանց դրամ վճարելու։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել առանց դրամ վճարելու երկաթուղով գնալ։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը գնացել է երկաթուղով այնպէս, որ ոչ ոք չի նկատել։ Ես հարցրի նրան, թէ ինչպէս է կարողացել այնպէս անել, որ ոչ ոք չնկատի։ Ծերունին պատասխանեց, որ ինքը գնացել է երկաթուղով այնպէս, որ ոչ ոք չի նկատել, որովհետեւ

1) Տես «Հայ-Պար» № 1.

Ըմբռնելով նաև իր մեծ թերությունները, իրավացի էր նաև ասելով, թե «Le Temps»-ի մասին նրա կարծիքը ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ։

Ինքը Ժյուլ Սիմոնը, որ ամեն տարի 5000 մարդ էր ընդունում իր տունը, ամենայն հաճույքով էր ընդունում նաև այցելուներին, որոնք ցանկանում էին նրա հետ ծանոթանալ։ Ինքն էլ ամեն տարի մի քանի ամիս անցկացնում էր Փարիզից հեռու, Ֆրանսիայի հարավում, Ժնևի լճի ափերին, Վիլլա Կամելիայում, որ գտնվում է Վեվեյ քաղաքի մոտ։ Այդ վայրերում նա ամբողջ ժամերով զբոսնում էր իր այգում, կամ էլ նստում էր իր սենյակում և աշխատում։ Նրա սենյակի պատուհանից երևում էր Ալպյան լեռների հրաշալի տեսարանը։ Ժյուլ Սիմոնը ամեն առավոտ ժամը 6-ին արդեն վեր էր կենում և ամբողջ օրը աշխատում էր։ Նա ինքն էր պատասխանում իր նամակներին, որոնց թիվը տարեկան հասնում էր 2000-ի։ Նա ինքն էր գրում իր հոդվածները, որոնք հրատարակվում էին «Le Temps»-ում։ Նա ինքն էր կարդում իր գրքերի ձեռագրերը, որոնք հետո տպագրվում էին։ Նա ինքն էր ուղղում իր գրքերի տպագրական սխալները։ Նա ինքն էր կարդում իր գրքերի հրատարակված առաջին օրինակները։ Նա ինքն էր ուղարկում իր գրքերը իր ծանոթներին։ Նա ինքն էր ստանում նրանց նամակները, որոնցում նրանք շնորհավորում էին նրան նոր գրքի հրատարակության առթիվ։ Նա ինքն էր պատասխանում այդ նամակներին։ Նա ինքն էր ամեն առավոտ կարդում «Le Temps»-ի հոդվածները, որոնք ինքն էր գրում։ Նա ինքն էր ուղղում տպագրական սխալները այդ հոդվածներում։ Նա ինքն էր կարդում այդ հոդվածները, երբ արդեն տպագրված էին։ Նա ինքն էր ուղարկում այդ հոդվածները իր ծանոթներին։ Նա ինքն էր ստանում նրանց նամակները, որոնցում նրանք շնորհավորում էին նրան հոդվածների հաջող